

Jahkediedádus dájmadimsuorges; sáme háldadibme

Årsmelding av ansvarsområdet; samisk
forvaltning
2020

Hivás
Hade bra **Buorre miella**
Godt humør

Buorre idet / iehket / idja
God morgen / kveld / natt

Máhtá gus sámegiela?
Kan du samisk?

Állo gijtov!
Mange takk!

Áhttje
Pappa

Buoris!
God dag!

Sámásta gus?

leddne
Mamma

Rádnastallam
Vennskap

Snakker du samisk?

Oabbá
Søster

Viellja

Bror

Buorisboahtem
Velkommen

Mij la duv namma?

Hva heter du?

Ávvo

Glede

Måjudit
Å smile

Famillja
Familie

Sámástav / Máhtáv
Ja, jeg snakker / Ja, jeg kan

Jahkediedáduš / ársmeđing

Samisk språk i den kommunale forvaltningen – Hábmerra suohkan / Hamarøy kommune som samisk språkforvaltningskommune

Hábmera suohkan – Hamarøy kommune ble etablert fra 01.01.2020. I intensjonsavtalen mellom gamle Tysfjord kommune og Hamarøy kommune av 12.12.2016 ble det fattet følgende om forvaltning av samisk språk i Hábmerra suohkan – Hamarøy kommune;

- Samisk språk skal gjenspeile seg i skole, helse og omsorg, forvaltning og kultur
- Den nye kommunen tilslutter seg språkområdeordningen/forvaltningsområde for samisk språk

Med dette har Hábmerra suohkan - Hamarøy kommune påtatt seg de forpliktelsene som er for sine samiske innbyggere.

Hábmera suohkan - Hamarøy kommune er den eneste kommunen i språkområdeordningen/forvaltningsområdet for samisk språk, hvor julevsámegiella (lulesamisk) er det samiske språket. Hábmerra suohkan - Hamarøy kommune regnes som kjerneområdet for lulesamisk språk, og Drag være det tettstedet i kommunen, i regionen og i Norge hvor lulesamisk språk står sterkest.

Det er en forutsetning for å lykkes med forvaltning og utvikling av lulesamisk språk innen alle kommunale sektorer, at sektorene selv er sitt ansvar bevisst med tanke på styrking og utvikling av lulesamisk språk.

Plan for forvaltning og utvikling av lulesamisk språk - språkplan

Det er ei oppfordring til forvaltningskommunene å lage egne planer for hvordan samisk språk skal forvaltes- og utvikles. Tilskuddet til kommunene baseres på en 3-årig aktivitetsplan som sendes Sametinget innen 31.august hvert år. Dette for å lage en forutsigbarhet til prosjekter og planer som er for samiske språk. Selv om det ikke stilles absolutte krav om egne planer for språkforvaltning og utvikling er det å anbefale at Hábmerra suohkan - Hamarøy kommune lager en språkplan for hvordan lulesamisk språk skal forvaltes- og utvikles innen hver sektor over en fireårsperiode. Denne planen bør videre rulleres hvert 4.år. Det tas sikte på å lage denne planen i løpet av 2021.

Planen bør si noe om visjoner, målsettinger og anvendelse og inneha planer for hvordan lulesamisk språk og kultur best kan styrkes og ivaretas internt i hver sektor og i hele forvaltningen - for å i størst mulig grad - gi et likeverdig tilbud til den samiske befolkningen. Det er formålstjenlig at særlig sektorene oppvekt, helse og samfunnsutvikling selv definerer dette inn i en slik språkplan.

I tillegg bør man si noe om hvordan samisk språk og kulturkompetanse skal styres og brukes internt i organisasjonen, slik at det samiske perspektivet blir sektorovergripende. Det anbefales at samisk kompetanse og perspektiv involveres og inkluderes i den strategiske planleggingen på ledernivå hva gjelder lulesamisk språk og kultur.

Aktivitetsplan

Sametinget tildeler årlige midler til forvaltningskommunene som er ment å gå til å oppfylle målsettingen med Samelovens språkregler, kapittel 3. Midlene er delt inn to deler; basis- og betjeningsdel og utviklingsdel.

Hábmera suohkan - Hamarøy kommune vil måtte signere en samarbeidsavtale med Sametinget som viser hvordan tospråklighetsmidlene skal brukes. Dette innebærer at Hábmara suohkan - Hamarøy kommune utarbeider en 3-årig aktivitetsplan (med mulig revidering hvert år) for både basis- og betjeningsdel og utviklingsdel. Denne planen skal sendes Sametinget innen 31.august hvert år.

Beregningsgrunnlaget for tospråklighetstilskudd til kommunene er tredelt; *én basisdel, én betjeningsdel og én utviklingsdel*. Av en samlet pott til kommunene så deles dette slik;

Basisdelen deles likt mellom kommunene (40%). Antall elever med samisk som første- og andre språk og antall innmeldte i Sametingets valgmanntall i hver kommune legges til grunn ved beregning av betjeningsdelen (35%).

F.o.m. 2016 tildeles utviklingsdelen til kommunene på bakgrunn av samarbeidsavtale, aktivitetsplaner og rapporterte resultater (25%).

De økonomiske virkemidlene for samisk språkforvaltning knyttet til gamle Tysfjord kommune, ble overført i sin helhet til Hábmara suohkan - Hamarøy kommune fra 01.01.2020.

Følgende aktivitetsplan ble sendt Sametinget for 2020:

For basis -og betjeningsdelen i 2020 er det for følgende forslag for å nå målsetningene i Samelovens kapittel 3, §3-1 til 3-12. (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1987-06-12-56/KAPITTEL_3#KAPITTEL_3)

Og særlig disse blir gjeldende for kommunal forvaltning;

§ 3-2 Oversettelse av regler. Kunngjøringer og skjema

§ 3-3 Rett til svar på samisk

§ 3-4 Utvidet rett til bruk av samisk i rettsvesenet (ikke relevant for Hamarøy kommune)

§ 3-5 Utvidet rett til bruk av samisk i helse- og sosialsektoren

§ 3-6 *Individuelle kirkelige tjenester*

§ 3-7 Rett til utdanningspermisjon

§ 3-8 Rett til opplæring i samisk

§ 3-9 Samisk i den kommunale forvaltning

2020 doajmmapládna / 2020 aktivitetsplan			
Suohkana láhkamierredum dájma 2020 / Kommunens lovpålagte oppgaver 2020			
<i>Strategier i samarbeidsavtalen</i>	<i>Tiltak</i>	<i>Mål</i>	<i>Ansvarlig/hvem gjennomfører</i>
Pkt. 1: Kommunikasjon og informasjon. I følge <i>Samelovens språkregler</i> § 3-2, skal informasjon og annonseringer være på norsk og samisk	<ul style="list-style-type: none">• Oversatte stillingsannonser og kunngjøringer• Oversetting og publikasjon av samiske artikler på vår hjemmeside• Egen språkkonsulent	<ul style="list-style-type: none">• Likestille samisk og norsk• At den samiske befolkningen i kommunen skal kunne betjenes på lulesamisk	<ul style="list-style-type: none">• Rådmann• Service• Språkkonsulent/rådgiver• Øvrige ansatte
Pkt. 2: Profilering og synliggjøring.	<ul style="list-style-type: none">• Abonnement på samiske aviser og tidsskrifter• Tolkning	<ul style="list-style-type: none">• Å synliggjøre samisk språk og kultur i kommunen	<ul style="list-style-type: none">• Rådmann• Service• Språkkonsulent/rådgiver

<p><i>Samelovens § 1-5 slår fast at samisk og norsk er likeverdige språk, og at de skal være likestilte etter bestemmelsene i samelovens kapittel 3. Dette skal så langt det er mulig synliggjøres i alle kommunale virksomheter.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skilting av kommunale bygg og anlegg på norsk og samisk • Innkjøp av samisk kunst for synliggjøring 	<p>for på den måten å, i større grad, oppnå toleranse og likeverdhet mellom norsk og samisk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Øvrige ansatte
<p>Pkt. 3: Kompetanseutvikling i samisk språk i _____ kommune. _____ kommune er etter Samelovens språkregler § 3-7 forpliktet til å legge forholdene til rette slik at ansatte får permisjon med lønn for å lære samisk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opplæring av samisk helsepersonell og andre ansatte • Giellatjehppe ved Drag skole (kommunen velger å prioritere giellatjehppe ved Drag skole pga. de samiske elevenes språksituasjon) • Tilbud om etter- og videreutdanning av samiskspråklige ansatte 	<ul style="list-style-type: none"> • Å ha flere ansatte i organisasjonen som innehar kunnskaper i lulesamisk språk • Stimulere til økt bruk av samisk hos skoleelevene ved Drag skole 	<ul style="list-style-type: none"> • Rådmann • Serviceleder • Giellatjehppe • Rektor ved Drag skole • Enhetsledere
<p>Pkt. 4: Individuelle kirkelige tjenester. Etter Samelovens språkregler § 3-6 har enhver rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk i Den norske kirkes menigheter i forvaltningsområdet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Økonomisk støtte/tilskudd til kirkelig fellestråd 	<ul style="list-style-type: none"> • Å få individuelle kirkelige tjenester på lulesamisk 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirkelige fellestråd ved kirkevergen
<p>Pkt. 5 Utvidet rett til bruk av samisk i helse- og sosialsektoren. Den som ønsker å bruke samisk for å ivareta egne interesser overfor lokale og regionale offentlige helse- og sosialinstitusjoner i forvaltningsområdet, har rett til å bli betjent på samisk.</p>	<p>Innen ansvar Helse og sosial kan midlene brukes til;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompetanseheving innenfor samisk kulturforståelse og basiskurs i samisk språk for ansatte på sykehjemmet • Den læstadianske forsamling overfører sendinger fra samlinger, og det vil derfor være behov for investeringer som gjør det mulig å overføre samlinger til dem som måtte ønske det på sykehjemmet/andre institusjoner • Midler til innkjøp av samisk kunst/utsmykking ved sykehjemmet og andre institusjoner • Lønnsmidler til ansatt/ansatte som får et særskilt ansvar for å 	<ul style="list-style-type: none"> • Samiske pasienter/bruker blir betjent på lulesamisk 	<ul style="list-style-type: none"> • Lederne innenfor Helse og omsorg

	utvikle en tjeneste tilpasset samiske brukere innen helse-og omsorg		
--	---	--	--

Láhkavuodo/ Lovgrunnlag	Láhkateksta/Lovtekst	Tjielgadás/ Utdyping
<p>§ 3-2. Láhkáásadusáj járggálibme. Diedádusá ja sjiemá</p> <p>§ 3-2 Oversettelse av regler. Kunngjøringer og skjema</p>	<p>Lága ja láhkáásadusá majda ábbá jali oasse sáme álmugis la sierra berustibme, galggi járggáluvvat sámejiellaj.</p> <p>Diedádusá almulasj orgánajs ma galggi álles jali ásijsa álmugis háldadimguovlon, galggi liehket sámejiellaj ja aj dárogiellaj.</p> <p>Sjiemá majt galggá adnet bájkálasj jali guovlo almulasj orgánajda háldadimguovlon galggi liehket sámejiellaj ja aj dárogiellaj. Gánágis vaddá dárkkelap njuolgadásájt dán mærrádusá fábmuj biedjamis.</p> <p>Lover og forskrifter av særlig interesse for hele eller deler av den samiske befolkning, skal oversettes til samisk. Kunngjøringer fra offentlige organ som særlig retter seg mot hele eller deler av befolkningen i forvaltningsområdet, skal skje både på samisk og norsk. Skjema til bruk overfor et lokalt eller regionalt offentlig organ i forvaltningsområdet skal foreligge både på samisk og norsk. Kongen gir nærmere regler om iverksetting av denne bestemmelsen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oversetting av stillingsannonser, informasjon og kunngjøringer • Oversetting og publikasjon av samiske artikler på kommunens hjemmeside • Egen samisk språkkonsulent/rådgiver
<p>§ 3-3. Riektá vásstádusáv sámejiellaj oadtjot.</p> <p>§ 3-3 Rett til svar på samisk</p>	<p>Sujna gut sámejiellaj aktijvuodav válddá bájkálasj almulasj orgánajn mij la háldadimguovlon, la riektá vásstádusáv sámejiellaj oadtjot. Dát ij huomana dájma gå njálmálettjat aktijvuodav váldeduvvá virggeulmutjijn guhti l doajmmamin ietjá sajen gå orgána kontávrån.</p> <p>Den som henvender seg på samisk til et lokalt offentlig organ i forvaltningsområdet, har rett til svar på samisk. Dette gjelder likevel ikke ved muntlige henvendelser til tjenestemenn som utfører oppdrag utenfor organets kontor.</p>	<p>Skal kommunen styrke publikumskontakten med kompetanse i samisk språk, her må det dekkes vikarer når ansatte skal delta på kurs.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilbud om tilegnelse av samisk språkkompetanse, herunder også etter- og videreutdanning av samiskspråklige ansatte. Kostnaden her er først og fremst vikarbruk • Samisk språkkonsulent/rådgiver
<p>§ 3-5. Vjdeduvvam riektá sámejiellav varresvuoda- ja sosiálasuorgen</p> <p>§ 3-5 Utvidet rett til bruk av samisk i helse- og sosialsektoren</p>	<p>Sujna guhti sihtá sámejiellav adnet berustimijdis bærrággátsáttjit bájkálasj ja guovlo almulasj varresvuoda- ja sosiálaásadusáj háldadimguovlon, la riektá dievnastusáv sámejiellaj oadtjot.</p> <p>Den som ønsker å bruke samisk for å ivareta egne interesser overfor lokale og regionale offentlige helse- og sosialinstitusjoner i forvaltningsområdet, har rett til å bli betjent på samisk.</p>	<p>Innen ansvar Helse og sosial kan avsatte midler brukes til;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompetanseheving innenfor samisk kulturforståelse og basiskurs i samisk språk for ansatte på sykehjemmet • Den læstadianske forsamling overfører sendinger fra samlinger, og det vil derfor være behov for investeringer som gjør det mulig å overføre samlinger til dem som måtte ønske det på sykehjemmet/andre institusjoner • Midler til innkjøp av samisk kunst/utsmykking ved sykehjemmet og andre institusjoner

		<ul style="list-style-type: none"> • Lønnsmidler til ansatt/ansatte som får et særskilt ansvar for å utvikle en tjeneste tilpasset samiske brukere innen helse-og omsorg
<p>§ 3-7. Riektá áhpadusvirggeloahpáj</p> <p>§ 3-7 Rett til utdanningspermisjon</p>	<p>Siján gudi barggi bájkálasj jali guovlo almulasj orgánan mij la háldadimguovlon, la riektá oadtjot báلكkidum virggeloabev allasisá ámastittjat sámegielmáhtov gå orgádna dakkir máhtov dárbaј. Máhttelis la mierredit, riektá barggev vælggogissan dahká joarkátjit orgánan vissa áјgev barggat áhpadusá maññela. Gånágis dárkkelappot mierret njuolgadusáјt dáj mærrádusáј tjadádime birra.</p> <p>Tilsatte i et lokalt eller regionalt offentlig organ i forvaltningsområdet har rett til permisjon med lønn for å skaffe seg kunnskap i samisk når organet har behov for slik kunnskap. Retten kan gjøres avhengig av at den tilsatte forplikter seg til å arbeide for organet en viss tid etter utdanningen. Kongen gir nærmere regler om gjennomføringen av disse bestemmelsene.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tilbud om etter- og videreutdanning av samisklærere • Samiskspråklig utdanningspermisjon til kommunalt ansatte
<p>§ 3-8. Riektá áhpav sámegiellan oadtjot</p> <p>§ 3-8. Rett til opplæring i samisk</p>	<p>Juohkkahattjan la riektá áhpav sámegiellan oadtjot. Gånágis máhtta dárkkelap njuolgadusáјt dán mærrádusá tjadádime birra vaddet. Vuodoskávlá ja joarkkaskávlá sámegiela ja sámegiellaj áhpadime gáktuj guoski da njuolgadusá ma li vuodoskávllálagan ja joarkkaáhpaduslágan (áhpaduslágan), ja da njuolgadusá ma dajda lágajda li duodden.</p> <p>Enhver har rett til opplæring i samisk. Kongen kan gi nærmere regler om gjennomføringen av denne bestemmelsen.</p> <p>For opplæring i og på samisk gjelder reglene i og i medhold av lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova).</p>	<p>Kommunen vil ha utfordringer på grunn av generell lærermangel innen lulesamisk språk, og har allerede etablert en stipendordning for studenter (sammen med Nordland fylkeskommune). Kommunens bidrag er 100.000 kr pr student. Denne kostnaden legges inn under aktivitetsdelen.</p> <p>Hamarøy kommune ønsker å prioritere giellatjehppe ved Drag skole pga. de samiske elevenes språksituasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stipendordninger • Giellatjehppe • Tilbud om etter- og videreutdanning av samisklærere
<p>§ 3-9. Sámeđiella suohkana háldadusán</p> <p>§ 3-9 Samisk i den kommunale forvaltning</p>	<p>Suohkanstivrra máhtta mierredit, sámegiella galggá liehket dássásasj dárogielajn álles jali muhtem oasen suohkana háldadusán.</p> <p>Kommunestyret kan bestemme at samisk skal være likestilt med norsk i hele eller deler av den kommunale forvaltning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Midler til språkkonsulentens/rådgivers ansvarsområder. Herunder også; tolkning, innkjøp av samisk kunst for synliggjøring, skilting, møtevirksomhet m.m • Abonnement på samiske aviser og tidsskrifter • Økonomisk støtte/tilskudd til kirkelig fellestråd

	<p>Ruhtagáallo vuodo- ja dievnastudoasse</p> <p>Sum kostnader basis- og betjeningsdel</p>	<p>Basistilskudd fra Sametinget ca 3.000.000 kr fordeler seg slik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 400.000 kr settes av til merarbeid kommunal samisk forvaltning: Fordeler seg slik: <ul style="list-style-type: none"> - Rådmann 10% - Utvikling 10% - Regnskap 10% - Lønn/personal 10 % - Service/IT 20 % - Helse og omsorg 20% - Oppvekst 20 % • ansvar kirke og trossamfunn kr 200.000 • ansvar 190 samisk språk og forvaltning kr 1.350.000 • ansvar Drag skole giellatjehppe kr 450 000 • ansvar Helse- og sosial kr 400.000 • tilbud om etter- og videreutdanning av samisklærere: 100.000 kr • samiskspråklig utdanningspermisjon til kommunalt ansatte i kommunen (kan f.eks være studier i regi av Nord Universitet): 100.000 kr <p><i>Innen ansvar 190 samisk språk og forvaltning skal midlene dekke lønn for språkkonsulent/rådgiver, sosiale kostnader, annonsering, informasjon/kunngjøring, møtevirksomhet, abonnement, skilting m.m.</i></p>
--	---	--

For utviklingsdelen så stiller Sametinget krav om tiltak for barnehagebarn, skolebarn og øvrige tiltak. Det ble derfor anbefalt følgende;

Suohkanij giellaávdánahnttembargo / Kommunens språkutviklingsarbeid		
Mánájárgárdemánájda 2020 / Tiltak for barnehagebarn 2020		
<i>Dájma /Tiltak</i>	<i>Mihto/Ulme/Mål/formål</i>	<i>Budsjæhtta 2020 / Budsjett 2020</i>
<p><i>Kompetanseheving og utvikling av samiskspråklige tiltak og undervisningsopplegg for de kommunale barnehagene i nye Hamarøy.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Samiskspråklig utdanningspermisjon til pedagoger og ansatte i de kommunale barnehagene i nye 	<p>Samiske barn i barnehagene skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur. Innholdet i barnehagetilbudet til samiske barn skal tilpasses barnas samiske bakgrunn. Personalet skal ha kjennskap til, og legge vekt på, at også den samiske kulturen skal være en del av</p>	<p>Giellatjehppe Drag barnehage 50% 220.000 kr</p> <p>Andre tiltak 200.000 kr</p>

<p>Hamarøy. Kommunen bør ha ei bevisst satsing på å gi ansatte utdanningspermisjon for å tilegne seg mer samiskspråklig kunnskap. Det er viktig at barnehager får en større språklig- og kulturell bevissthet til det vi vi har to kulturer i nye Hamarøy. En slik satsing fra kommunens side er det sterkeste samiskspråklige tiltaket for våre barnehager</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drag barnehage har en ansatt som har tatt utdanningspermisjon gjennom Nord Universitet. Denne personen er en samiskspråklig ressurs for Drag barnehage, men kan også bli en ressurs for de andre kommunale barnehagene, gjerne som såkalt "giellatjehppe". Det kan også være aktuelt å leie vikarer for ressurspersonene eller leie inn samiskspråklige ressurspersoner for bruk i undervisning. • Det må gis rom for at barnehagene selv er med på å utvikle disse tiltakene 	<p>barnehagens innhold. Det skal legges til rette for at barna også kan få møte samisk språk</p> <p>Øke samiskspråklig kompetanse for de kommunalt ansatte, slik at de kan bli en intern ressurs i det samiskspråklige –og kulturelle arbeidet til barnehagene</p>	
--	--	--

Skåvllåohppijda 2020 / Tiltak for grunnskolebarn 2020

<i>Dåjma/Tiltak</i>	<i>Mihtto/Ulmme/Mål/formål</i>	<i>Budsjæhtta 2020 / Budsjett 2020</i>
<p><i>Ekstra giellatjehppe Drag skole</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Drag skole har idag én stilling som giellatjehppe som er finansiert under basis- og betjeningsdel og som er i høyeste grad et tiltak for grunnskolebarn. <p>I småtrinnet 1-7.klasse, samisk som 1.språk er det for skoleåret 2018/19 nå 29 elever. Tedensen er klar, og det er at Drag skole får stadig flere førstespråkselever i samisk. Språksituasjonen er kjent, der mange av disse har et svakt, samsik hjemmespråk (foreldre). I tillegg har mange av elevene på skolen samisk som andrespråk. Det er behov for mer voksentetthet og mer ressurser for å øke bruken av samisk.</p>	<p>Hamarøy kommune ønsker å prioritere ekstra giellatjehppe ved Drag skole pga. de samiske elevenes språksituasjon</p>	<p>450.000 kr</p>
<p><i>Språkkaféer på skolene</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilskudd til foreldrearbeidsutvalgene (FAU) for gjennomføring av språkkafeer på ettermiddag/kveldstid for skolebarna. 	<p>Flere arenaer for bruk av samisk språk Oppnå funksjonell tospråkighet</p>	<p>50.000 kr</p>

Ietjá dåjma 2020 / Øvrige tiltak 2020

<i>Dåjma/Tiltak</i>	<i>Mihtto/Ulmmel/Mållformål</i>	<i>Budsjætta 2020 / Budsjett 2020</i>
<p><i>NuorajTV</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Lulesamisk medie 	<p>Vitalisering og synliggjøring av lulesamisk språk og kultur med tiltak for å styrke språket hos den lulesamiske befolkningen</p> <p>Oppnå funksjonell tospråklighet Vi vil lage flere arenaer for bruk av lulesamisk språk Bevisstgjøring og identitetsbygging</p>	100.000 kr
<p><i>Julevsáme vahkko</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Lulesamisk kulturuke 	<p>Vitalisering og synliggjøring av lulesamisk språk og kultur med tiltak for å styrke språket hos den lulesamiske befolkningen</p> <p>Oppnå funksjonell tospråklighet. Aktiv bruk av lulesamisk språk med kurs til befolkningen Vi vil lage flere arenaer for bruk av lulesamisk språk Bevisstgjøring og identitetsbygging</p>	100.000 kr
<p><i>Aktiviteter for eldre og deres familier, gjerne i samarbeid med Tysfjord demensforening</i></p>	<p>Flere arenaer for bruk av samisk språk Oppnå funksjonell tospråklighet</p>	50.000 kr
<p><i>Språkkafé i samarbeid med ASVO eller andre.</i> <i>Kveldsbasert tiltak</i></p>	<p>Flere arenaer for bruk av samisk språk Oppnå funksjonell tospråklighet</p>	100.000 kr
<p><i>Konsert/seminar/andre kultur- og språktiltak</i></p>	<p>Vitalisering og synliggjøring av lulesamisk språk og kultur</p> <p>Bevisstgjøring og identitetsbygging</p> <p>Vi vil lage flere arenaer for bruk av lulesamisk språk og kultur</p>	100.000 kr
<p><i>Lærerrekruttering (pågående prosjekt)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Kommunen har utfordringer på grunn av generell lærermangel innen lulesamisk språk, og har etablert en stipendordning for studenter (sammen med Nordland fylkeskommune). Kommunens bidrag er 100.000 kr årlig pr student for studenter som tar lulesamisk lærerutdanning ved Nord Universitet på normert tid (5 år). <p>Kommunens bidrag (antall studenter som finansieres av kommunen) i den nye lærerutdanningen er forventet å være 3.</p>	<p>Øke rekrutteringen/tilgangen til samiskspåklige lærere for nye Hamarøy kommune med bindingstid som lærer ved skolene</p>	300.000 kr
<p><i>SUM – tiltak utviklingsdelen</i></p>		1.420.000 kr

Økonomijja / økonomi

Hábmera suohkan – Hamarøy kommune fikk tilsagn på 4.349.000 kr i 2020 fra Sametinget. Av dette utgjorde basis- og betjeningsdel 2.929.000 kr og utviklingsdel 1.420.000 kr.

Kommunen har ingen andre inntekter utenom tospråklighetstilskudd fra Sametinget.

Ansvarsområdet avlegger et regnskap med en balanse på 253.435 kr i pluss.

200.000 kr av dette skyldes manglende gjennomførte tiltak på utviklingsdelen som redegjort nedenfor.

Basis- og betjeningstilskuddet fra Sametinget fordelte seg slik:

- 400.000 kr til merarbeid kommunal samisk forvaltning: Rådmann 10% - Utvikling 10% - Regnskap 10% - Lønn/personal 10 % - Service/IT 20 % - Helse og omsorg 20% - Oppvekst 20 %
- Ansvar kirke og trossamfunn kr 200.000
- Ansvar 190 samisk språk og forvaltning kr 1.279.000
- Ansvar Drag skole giellatjehppe kr 450 000
- Ansvar Helse- og sosial kr 400.000
- Tilbud om etter- og videreutdanning av samisklærere: 100.000 kr
- Samiskspråklig utdanningspermisjon til kommunalt ansatte i kommunen (kan f.eks være studier i regi av Nord Universitet): 100.000 kr

Innen ansvar 190 samisk språk og forvaltning dekker midlene lønn for samisk rådgiver, sosiale kostnader, annonsering, informasjon/kunngjøring, møtevirksomhet, abonnement, skilting m.m.

Sametinget godkjente følgende for utviklingsdelen:

Hábmera suohkan - Hamarøy kommune

	Mærráduš/ Vedtak 2020
Giellaávdánahttembarggo/Språkutviklingsarbeid	
Mánálgárdemánájda /Barnehagebarn	
Kompetansehenving og utvikling av samiskspråk. Tiltak og undervisningsopplegg for de kommunale barnehagene i nye Hamarøy kommune.	220 000
RUHTA/SUM	220 000
Skávláoahppiida/Grunnskolebarn	
Ekstra giellatjehppe Drag skole - Drag skole har i dag én stilling som giellatjehppe som er finansiert under basis- og betjeningsdel og som er i høyeste grad et tiltak for grunnskolebarn	400 000
Språkkafe på skolene - tilskudd til FAU for gjennomføring av kafe	50 000
RUHTA/SUM	450 000
Ietjá giellaávdánahttembarggo/Annet språkarbeid	
Nuoraj TV	100 000
Julevsáme vahkko - se budsjett under Andre tiltak -giella	100 000
Aktiviteter for eldre og deres familier, gjerne i samarbeid med demensforeningen	50 000
Språkkafe i samarbeid med ASVO eller andre - kveldsbasert tiltak	100 000
Konsert/seminar/andre kultur- og språktiltak	100 000
Lærerrekuttering (pågående prosjekt) - stipendmidler	300 000

RUHTA/SUM	750 000
Tjoahkkáj/Totalsum	1 420 000

Utfordringer:

Hábmera suohkan – Hamarøy kommune fikk i 2020 1.420.000 kr i utviklingstilskudd fra Sametinget.

Av disse er det ubrukte midler på 200.000 kr:

1. Språkkafe på skolene - tilskudd til FAU for gjennomføring av kafe – 50.000 kr
2. Aktiviteter for eldre og deres familier, gjerne i samarbeid med demensforeningen – 50.000 kr
3. Lærerrekuttering (pågående prosjekt) – stipendmidler – 100.000 kr

Punkt 1 og 2 har ikke blitt gjennomført pga korona i 2020. Det har vært vanskelig for kommunen å planlegge tiltakene ut ifra smittevern hensyn og nasjonale restriksjoner. Når det gjelder punkt 3, så ble kommunens bidrag til stipendmidlene 200.000 kr og ikke 300.000 kr som først antatt.

I forbindelse med regnskapsavslutning er det sendt en henvendelse til Sametinget om avsetning av ubrukte midler på 200.000 kr til fond for bruk i 2021.

I henhold til punkt 1 og 2 så regner vi med at tiltak kan gjennomføres i løpet av andre halvdel 2021.

Når det gjelder kommunens bidrag til stipend så vil den være 200.000 kr i 2021 og ikke 300.000 kr som sendt inn i aktivitetsplanen. (Dette kan Sametinget allerede redusere i forhold til fremtidige aktivitetsplaner). Det er forespurt om resterende 100.000 kr av 2020-midlene kan brukes på kommunens prosjekt «Lulesamisk profilskole» i 2021.

Ellers er alle andre tiltak i henhold til planene for utviklingsdelen gjennomført.

Ruhtadárja / tilskudd

År 2020 var på mange måter spesiell. Koronapandemien ga nedstenging av mange kommunale tjenester, også planleggingen innen dette ansvarsområdet. Normalt gis det ikke tilskudd til andre utover det som Sametinget har godkjent på utviklingsdelen. Men pga. lav aktivitet og gjennomførte planer har vi innen basis- og betjeningsdelen valgt å prioritere tilskudd som fremmer samisk språk- og kultur i kommunen.

Tysfjord Asvo fikk 100.000 kr til duodjeforordning/duodjeblogg som de skal etablere første kvartal 2021, og Stall Eivik – Dyreferie Sujtto har fått 150.000 kr (70.000 kr fra konsert/seminar/andre kultur- og språktiltak på utviklingsdelen og 80.000 kr fra basis- og betjeningsdelen). Stall Eivik skal gjennomføre lavterskel språkkurs basert på aktiviteter på Stall Eivik gård. Dette gjennomføres første kvartal 2021.

I tillegg valgte kommunen å bidra med 50.000 kr til gapahuk ved Drag skole. Her har private og ideelle organisasjoner også bidratt. Gapahuken vil i tillegg til praktisk bruk, også være en språkarena ved skolen.

Kommunen har også kjøpt inn samiske- og norske stolpebannere til alle bygdene i kommunen. Innhavet, Drag, Ulsvåg og Storjord vil få samme stolpebannere/flagg som Oppeid hadde sommeren 2020. Skutvik fikk også dette tilbudet, men valgte å si nei. Dette er en gave som kommunen gir til lokallagene på disse plassene, og det er lokallagene som får ansvaret med å søke om tillatelse for oppsett, samt ha forvaltningsansvaret for disse.

Dåjma / aktiviteter

Giellavahkko/samisk språkuke

I uke 43 hørtes og syntes de samiske språkene over hele Hábmerra suohkan - Hamarøy kommune. Både store og små deltok i forskjellige arrangementer under giellavahkko. Her er en del av det som skjedde under giellavahkko i kommunen;

- Tirsdagen, i auditoriet på Árran lulesamisk senter, presenterte bibeloversetter Kåre Tjihkkom helt nye tekster fra Det gamle testamentet. Arrangementet var streamet og det var mulig å lytte, gi tilbakemelding og være med på å forme språket i den nye lulesamiske bibelen.
- De som var på Árran onsdag kveld kunne nyte minikonsert. Kulturskoleeleverne Ingebjørg Jakobsen og Julia Karen Paulsen sang og ble akkompagnert av sin lærer Ole Johnny Stensland under et arrangement i forbindelse med giellavahkku (Samisk språkuke).
- Miljøtjenesten arrangerte høstfest på Gruvas på Drag. Der hadde de et musikalsk innslag for brukeran i forbindelse med samisk språkuke. Festen ble avsluttet med en minikonsert med Lars Magne Andreassen.
- Flere aktiviteter foregikk på Hamarøy bibliotek. Ole Fredrik Vándar og Anne Silja Turi leste høyt på lulesamisk på Gulldalit ja duodjuhit - Lytt og strikk på Drag bibliotek onsdag 21. oktober.
- Over 60 bibliotektermer er oversatt til lulesamisk av Knut Hamsun vgs og Hamarøy kommune i samarbeid med Nordland fylkesbibliotek. Bibliotekene på Drag og Oppeid har fått innvendige skilt på både lulesamisk og norsk. Og bibliotekets Donald Quiz avsluttes mandag 26.oktober - fortsatt mulig å delta og være med i trekningen av Donald-blad på norsk og samisk og språkuka-kopper.
- NAV Hamarøy besøkte Tysfjord ASVO på onsdag. Det ble en positiv opplevelse der NAV fikk orientering og omvisning om tilbudene bedriften har. De ansatte fra NAV og de som jobber med duodje fikk god dialog. Noen hadde også personlige saker som de fikk tatt opp og drøftet med veileder fra NAV.

Julevsáme mánágirje

Inspirert av Trøndelag fylkeskommunes prosjekt «Maanagærjah jarkoestimmie» («Oversettelse av barnebøker» tok Hábmerra suohkan - Hamarøy kommune og Árran -lulesamisk senter initiativ til å gjennomføre et tilsvarende prosjekt for lulesamisk språk. Oversettelser av barnebøker til lulesamisk er en liten del av det totale språkarbeidet som må gjøres. Vår felles målsetting med dette prosjektet er å stimulere til økt leselyst, samt gjøre flere bøker tilgjengelig på lulesamisk språk.

Begge aktørene er likeverdige parter i samarbeidet, men formelt vil Árran stå for prosjektledelse og selve utgivelsene gjennom forlaget Báhkko.

Sametinget har innvilget vår felles søknad om oversettelse og utgivelse av 5 barnebøker, men vi kommer til å få 7 utgivelser innenfor denne rammen. Bøker som enten er oversatt eller er under oversettelse er Ville dyr i byen, Kaptein sabeltann lukter gull, Birk og Barcelonagjengen, Plupp och vårfloden, Svanepriinsessen, Hvalenes sang og Nils og Magga.

Mandag 19.oktober samlet vi flere som interesserer seg for samisk språk og oversettelsesarbeid til et fysisk- og digitalt møte på Árran. Til denne kvelden fikk vi språkviter Nora Fangel-Gustavson til å forelese om «Verktøy for oversettelse». Dette var et arrangement i forbindelse med prosjektet.

Status ved årsslutt er at vi har lyktes med prosjektet. Vi har rekruttert nye og unge oversettere og eldste oversetter er under 40 år. Vi har også en oversetter og mentor fra lulesamisk område på svensk side. Vi regner med at utgivelsene av disse 7 titlene vil komme i løpet av første kvartal 2021. Vi har også fremmet en ny søknad til Sametinget om nye titler i 2021 som Sametinget har godkjent, slik at prosjektet vil pågå også utover i 2021/22.

Lulesamisk profilskole

Ansvarsområdet har jobbet med prosjektet «Lulesamisk profilskole» ved Drag skole.

Kommunestyret vedtok 15.mai 2020 ei ønsket utredning om lulesamisk profilskole til politisk behandling.

Kommunen har hatt tre møter med Drag skole for å løfte frem- og drøfte prosjektet. Et samlet kollegium ved Drag skole har gitt et klart uttrykk om å gå videre med prosjektet. Kommunen har også hatt møter med Sametinget for å løfte frem kommunens ønsker. Sametinget har etter dette involvert seg i prosjektet nå og har nå et ønske om at flere aktører som Bodø kommune, Sørsamisk kunnskapspark og Nordland fylkeskommune slutter seg om ei arbeidsgruppe som skal jobbe frem satsingen på lulesamisk språk.

Kommunen avventer Sametingets initiativ til videre fremdrift i prosjektet.

Duodje/gáhper-kurs

Hábmera suohkan har gitt tilskudd til DSJ (Doajmmasiebbre Julevsábme) for å arrangere duodje/gáhper-kurs for ungdom mellom 12 og 18 år. Kurset er lagt opp som et sosialt møtepunkt for alle ungdom som både har lyst til å lære å sy og å lære samiske begreper underveis. Kurset er del av et større prosjekt, som har til hensikt å skape samhørighet, og å øke kunnskap og stolthet for samiske tradisjoner i Hábmer. I 2021 vil produktene vises frem på et større ungdomsarrangement med catwalk og konsert. Kurset er et samarbeid mellom DSJ og kommunen.

Hamarøy-forfattere med digital lesestund

Birgit Å. Andersen fra Drag leste sin bok Emielle & Emierká rádnáv oadtjoba, Emielle & Emierká får en venn på lulesamisk. Video var tilgjengelig på kommunens YouTube-kanal.

Dábálatjtat / generelt

Ansvarsområdet har kun én samisk språkressurs. Dette gir begrensninger på utviklingen av samisk språk internt i forvaltningen, samt utfordringer i henhold til publikasjoner på samisk.

- Vi har valgt å ikke ha en egen samisk hjemmeside. Ut ifra ressursbruk har vi valgt å kjøre artikler på både samisk og norsk. Samisk språk blir faktisk mer synlig på kommunens hjemmeside med dette.

- Det finnes ingen statistikk på antall henvendelser på samisk, både via telefon og mail. Antallet er begrenset, men samisk rådgiver har måttet svare på flere mailer som er kommet på samisk. Både direkte til samisk rådgiver, men også som er kommet til andre ansatte.
- Det meste er skiltet på to språk – samisk og norsk – i den kommunale forvaltningen. Alle kommunale bygg fikk nye tospråklige skilt i 2020.
- Sámi allaskuvla / Samisk høgskole har initiert kontakt med kommunen for å kartlegge mulige samarbeidsområder. Det har i den forbindelse vært ett møte mellom kommunen og SA høsten 2020.
- Kommunen og Árran har hatt mange dialogmøter for å drøfte felles utfordringer. Sentralt har språkarbeid og språksamarbeid vært et tema. Hábmara suohkan - Hamarøy kommune vurderer etablering av et felles språkkontor på Árran, hvor kommunens og Árrans språkressurser samles. Det kan bidra til å fremme språkarbeid ytterligere.

Utfordringer:

Mye mer av artikler på hjemmesiden og andre oversettelser til samisk burde vært gjort. Dagens ressurs som samisk rådgiver brukes ofte i utviklingsperspektiv. Barnehage, skole og helsesektoren er kommunens viktigste samiske satsingsområder, og det brukes tid på utvikling av samiske tjenester innen kultur, bibliotek, barnehage, skole og helse. Interne kommunale oversettelser, publikasjoner m.m får på mange måter ikke den prioritet som er ønskelig.